

ROSA FABREGAT

Sóc l'Iris

Pagès editors

LLEIDA, 2006

© Rosa Fabregat, 2006
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S.L., 2010
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat

Primera edició digital (e-pub): maig de 2010

Disseny de la coberta: Mercè Trepà

ISBN: 978-84-9779-921-8

Aquesta edició correspon als continguts
de la primera edició en format paper de març de 2006

Fa temps que et vull escriure i sempre ho deixo per a demà. Tinc una mandra impressionant, d'aquelles que et lliguen de cap i de mans. Em pregunto i et pregunto de què serviran aquests fulls manuscrits si, probablement, no els rebràs i hauré malversat un temps preciós tancada en aquesta cambra. Hauré deixat de viure per a cercar-te. Però és que t'enyoro tant abans de conèixer-te!

Tinc un garbuix de pensaments que competeixen, sense cap ordre encara, per a arribar a la vida, per a surar cap enfora i penjar-se, tremolosos, a la tinta del bolígraf, consolidar-se en el paper i després, ja sentint-se vius, bategants, arribar a les teves ninetes i tenyir-se del color del teu iris. Com deu ser el teu iris? Castany, blau, verd, negre, gris... Quan ens imaginem com serà el nostre enamorat, una de les primeres coses en què pensem —ho comentem amb les amigues— és en el color dels seus ulls, el color del seu iris, aquesta membrana cèntrica, circular que els tenyeix de mar, de boira, d'ametista, d'eben...

Quan dibuixo els companys d'institut o els nens i les nenes del carrer, o ara a l'estiu, els de la platja, sempre m'entretinc especialment en els ulls perquè penso que són els fanals per on es pot entrar fins al cor i fins a l'ànima. L'àvia riu i em mira amb complicitat i em diu que estic en els anys que l'amor es desvetlla. A vegades penso, aquí a la platja, que la padrina és l'amiga o les amigues que aquí no trobo.

M'agrada dibuixar, m'ho passo molt bé, i també m'agrada escriure, per això m'he inventat aquest joc que avui començo: escriure cartes a l'enamorat que encara no conec. A veure si així convoco la seva presència. M'agrada més, m'il·lusiona més que escriure un dietari. Ja ho vaig fer fins que me'n vaig avorrir perquè al segon estiu que omplia aquell quadern (a l'estiu és quan tinc més temps lliure perquè no he d'estudiar), se'm feia repetitiu. Em passen tan poques coses... Ara vull veure què passarà. Els grans diuen que si una cosa es desitja molt, es desitja amb tot el cor, i es fan els possibles perquè s'esdevingui, hi ha moltes probabilitats de veure-la realitzada.

Fora sona l'alarma d'un cotxe. La veïna, asseguda a la terrassa, sota el tendal, entoma la marinada. Em mira de tant en tant i em somriu amb complicitat. Descabde-lla la madeixa de fil perlé, a poc a poc, mentre mou el ganxet molt més de pressa que jo el bolígraf. Què deurà voler fer ara?... Uns mitjonets per al nét? Quan fa ganxet els seus dits es mouen àgils i ràpids. Se sent com canta fluixet. Entona molt bé i té la veu agradable. Ahir va alegrar el veïnat amb cançons antigues que ara estan de moda i feien posar la pell de gallina a la generació de la meva besàvia: *"Donde estás corazón / que no oigo tu palpar / Es tan grande el dolor / que no puedo llorar..."* També canta sovint: "Rosó, Rosó, llum de la meua vida." I després aquella altra que diu: *"Ojos negros / dulces ojos..."* I jo m'imagino els teus, d'ulls. La mare, les canta aquestes cançons. Les va aprendre de la seva àvia. Només ho fa a l'estiu, aquí a la platja. I a tu, et són familiars?

On deus ser ara? No ho sé perquè t'escric tot això, ni tampoc sé si servirà de res, però em decideixo. Endavant, m'he dit. Ja ha arribat l'hora. L'hora de què i de qui? Ni jo mateixa no ho sé perquè escric aquesta carta. Tu ho has de dir. Tu has de sorgir de la teua llum cap

a la meva llum. Jo bé que et crido i t'enyoro. T'imagino manta vegades! Manifesta't! No sents el meu prec? Tinc tantes ganes de conèixer-te!

Aquest matí a la platja amb l'escalforeta suau de la sorra sota el cos, mentre la humitat del vestit de bany travessava la tovallola i deixava l'empremta humida a la catifa de sorra, he pensat que, com les serps i les sargantanes, necessitem vitalment el sol. El sol d'agost que fa canviar la pell com ho fan les serps. Es desprèn a trossets, i és tan fina i translúcida que bé que s'hi assembla a la que abandonen les serps al llindar dels camins. Era la funda del seu cos. Diuen que cada vegada que canvien la pell és com si ressuscitessin.

Ves per on, jo també ara sóc com una serp que acaba de canviar la pell. Encara no em trobo a mi mateixa en la nova estrena. Diuen que és cosa de la meva edat. I jo hi estic al mig d'aquesta edat del desconcert, del dubte d'acabar uns estudis i començar els universitaris, el dubte de la vida, el dubte de l'amor. A tu també et passa? T'estaràs preguntant per què redimonis t'escric tot això. Però, si vull que em coneguis, bé que he de parlar de mi i del meu entorn. Estenc les paraules davant dels teus ulls perquè un dia qualsevol, quan et donis a conèixer, ja tinguis una imatge de mi. T'escric per a trobar-te i, de passada, conèixer-me a mi mateixa. Quan em veig en les ratlles escrites em retrobo.

Què faig, te l'envio aquesta carta? La deixo al calaix? Què hi farà al calaix? Què hi ha fet tot aquest temps que li he deixat començada, sempre dubtant? L'aigua estancada diuen que es podreix. Aquesta carta es florirà si no te la trameto. I si ho faig, la por al ridícul em perseguirà sense treva.

Em llanço al buit a la recerca del teu iris. No encapçalo aquesta crida, ni tampoc hi posaré remitent.

La tiraré a la bústia petita de l'estafeta. La que dóna al carrer. Si reps la primera, també rebràs la segona i la tercera missiva. Hauràs trobat una font. I si t'agrada la meva aigua tindràs set (això deu ser una metàfora. La profe ens n'ha ensenyat a escriure'n, quan ens vol ensinistrar a fer poemes). I jo, esperonada per la seuretat que desconeixes la meva adreça, t'escriuré més cartes perquè, sense esperar-ne la resposta, no hi pot haver cap patiment. I algun dia, potser, assedegat, em cercaràs. No sé qui ets, ni on ets, ni com ets, però sé que existeixes de tant com t'imagino. El carter serà el nostre missatger. Qui millor per a trobar-te! Ell serà el nostre enllaç. Ja t'he dit que havia canviat la pell. Com les serps. Ara només em cal arribar a tu. Demà et tornaré a escriure, i demà passat, i l'altre. Vull manifestar-me i esperaré, plena de paraules, que tu et manifestis. Esdevindràs el meu lector i no em faran més mal ni l'oblit ni la indiferència dels altres. Si l'àvia sentís això s'estranyaria, però jo sé el que dic quan escric que em sento sola i que els altres no m'escolten tant com voldria.

Et parlo de l'àvia perquè és el meu referent més directe. Ella i jo sempre estem juntes, convivim moltes hores, perquè els pares estan atrapats per la feina i tot ho fan amb presses. Sempre corrent. Només els caps de setmana (els que poden venir) és quan puc estar amb ells, quan els sento a prop, quan els tinc amb mi. A l'estiu és quan la feina els xucla més. La padrina i jo els trobem a faltar. I per a acabar-ho d'adobar, ni al tros de platja que freqüentem, al davant de casa, ni tampoc als voltants, no hi ha nois i noies de la meva edat, tot són criatures de bolquers, infants i gent gran. No hi trobo amics ni amigues amb qui xerrar pels descosits.

La veïna ja no canta la cançoneta: *“Donde estás corazón / que no oigo tu palpar. / Es tan grande el dolor / que no puedo llorar.”* Algun dia coneixeré el teu nom? Em sonaria dolcíssim però encara no ha arribat l’hora. No tens ni cos, ni nom. Només, fins ara, una llarga tirallonga de paraules et persegueix. És el meu encantat estel de paper que el vent enlairarà per a cercar-te.

Fins demà, amic desconegut. Me’n vaig cap a la bústia. Tinc un motiu incitant aquesta tarda. Ara em canviaré de roba i m’arreglaré. La mare, sempre m’ho diu: “Arregla’t una mica abans de sortir de casa.” Mai no m’ha costat gens de complaure-la. Ella es maquilla molt bé. Té la pell molt pàl·lida. Jo encara no ho faig, però m’agraden les pólvores i, a vegades, me’n poso. M’agrada maquillar-me quan estic sola a casa i no em veu ningú. M’ha plagut sempre. És divertit anar obrint capsetes i triar colors i tons escaients amb els del rostre, la llum del dia, matí, tarda o capvespre, i també la nit. O bé adients amb els colors dels vestits: verd, o blau, o rosa, o gris, o blanc, o negre... Com fa la mare... M’agrada contemplar-la.

I què me’n dius de la suavitat de les pólvores! I el ritual de repartir-les uniformement, des de la polvorera, per tot el rostre. Fins ara, que em començo a sentir noia, fins ara que ja no sóc una nena, i ja sóc una dona, no m’he adonat de com m’agrada. És relaxant i tan divertit!

Els homes no practiqueu aquest joc innocent dels pinzells, la polvorera, i els colors davant la pell. Es una mica, com et diria?, la construcció de la màscara per a sortir al carrer, com diu la mare, “Ara sí que vas endreçada”, quan m’he tret el xandall casolà i les sabatilles, i m’he vestit de carrer, m’he posat les sandàlies, i m’he pentinat.

Ja acomplert el ritual, agafaré la bossa i passejaré, ran de mar, fins a la plaça del brollador i seuré una estona en un dels bancs que envolten la torxa d'aigua.

És molt bonica aquesta plaça. Saps, només amb aquest comentari és com si em fessis companyia. Al centre hi té el brollador encerclat per una corona de moreres. La xarxa espessa de les branques, que a l'hivern, totes nues, semblen blonda, a l'estiu formen un sostre de fulles com una tofuda corona vegetal que envolta el brollador. S'hi està fresc, i la remor de l'aigua recorda la d'un jardí àrab, com el de l'Alhambra.

El pare em va dir, quan hi vam anar, que els àrabs, tan castigats pel sol, han sabut sempre jugar amb la vegetació i l'aigua. Només cal afegir-te que els pardals, els ancians i els infants són els clients més assidus de la plaça. De nois i de noies no se n'hi deturen, només hi vinc jo, acostumada a acompanyar-hi la padrina. Ara l'he anomenada com a ella li agrada, però a la mare li agrada més que li digui àvia, i jo les aconto totes dues. Ho tinc fàcil, perquè estan poques estones juntes.

Adéu, inconegut amic que t'aproximes de no sé d'on, encara. Arribaràs algun dia a prop meu i et deixaràs veure?

SEGONA CARTA

Ahir a la tarda quan vaig arribar a la plaça del brollador hi havia gairebé la mateixa clientela de sempre. Els pardals, bevent i espargint-se en la fina capa d'aigua que humiteja la pedra del brocal; els infants, que van i vénen i s'acosten perillosament a l'aigua; i els passejants: parelles joves amb les criatures, les de mitjana edat, i les més grans. Especialment els estrangers. M'agrada veure els seus rostres: les faccions nòrdiques, les mediterrànies, les orientals... Cada any se'n veuen més. Els de trets

africans són molt diversos. Predominen els joves, que solen ser venedors ambulants.

Ahir em va passar un fet curiós que no sé com resoldre'l. Te l'explico. Estava asseguda en un banc contemplant la gent que travessava la plaça, i també m'entretenia amb els pardals que baixaven de les moreres a la recerca de la frescor de l'aigua del brollador i va davallar, sobtadament, un petit ocell esporuguit. No era cadenera, ni pardal, ni oriol, ni mallerenga, ni tampoc pit-roig, amb tots els colors de l'arc de sant Martí en el plomatge (oh, si tingués aquí, al pis de la platja, el pòster d'ocells que penja a la paret de la meva cambra, a casa! Els hauria mirat un per un i l'hauria identificat). Devia ser un ocell exòtic. El bec minúscul, de color vermell encès. Les potetes, també, i un pitet del mateix color. Era preciós, delicadíssim. Es devia haver escapat d'alguna gàbia.

Em vaig acostar al brollador per observar-lo més a prop. I el mateix van fer algunes de les persones que, com a mi, ens havien atret els seus colors i la seva vivacitat, però ell s'enlairà rabent refugiant-se entre les branques frondoses de les moreres. Baixà diverses vegades a beure i xipollejar amb l'aigua enllotada al brocal... Un nen va voler encalçar-lo amb la mà, però ell volà com un coet cap a les branques. Llavors es va acostar un africà —diria— i es va asseure en un lloc no humitejat per l'aigua. Se'l veia nerviós guaitant tots els ocupants dels bancs.

La petita au baixà un altre cop sobre la pedra humida. Em vaig aixecar de nou per a tornar-la a contemplar a una distància prudent.

Estava absorta mirant la bellesa cridanera d'aquell cos minúscul quan em vaig adonar que l'africà s'acostava a la meva bossa. Tenia l'espant dibuixat al rostre i em

mirava fixament. Vaig pensar, com un llampec, que me la volia furta, però ell em va dir: “Em podria ajudar?” I jo li vaig respondre: “Com?” I ell va afegir ràpid: “Guardi’m això fins demà. Vindré a recollir-ho aquí mateix, a aquesta hora.” I em seguia mirant suplicant quan jo obria la tanca de la bossa, ell hi introduïa un sobre i marxava a gambades. Vaig veure com dos individus l’abordaven.

Em vaig quedar de pedra picada, amb la bossa encara oberta al meu costat. L’ocell exòtic, motiu del meu desplaçament del pedrís, ja ni el recordava. Vaig tornar a seure al lloc que havia abandonat i vaig donar una ullada als meus veïns de banc i als ocupants dels altres seients que envolten el brollador. Vaig suposar que no s’havien adonat de res perquè ningú no em mirava. Només la companya del costat —una dona de mitjana edat— va comentar que l’ocellet rar s’havia amagat de nou entre les fulles.

L’acció de l’africà havia estat tan ràpida i imprevisible, tot fent veure que també mirava l’ocellet de bec vermell, que tothom segurament havia suposat que s’havia deturat només encuriosit pel petit animaló.

Vaig mirar dissimuladament dintre de la bossa i vaig veure el sobre. “Ai, deu ser droga”, vaig pensar. “I jo què faig, ara?”, em deia tot palpant l’embalum. Era gruixut. I vaig sentir angúnia. Una angúnia que ja no m’ha deixat més.

A la padrina no li he gosat dir res, que ja en té prou amb les crosses. Va tenir una mala caiguda al carrer, ella que sempre va tan lleugera, pocs dies després de començar l’estiueig. Però la culpa no és d’ella. Van canviar les velles rajoles de l’ampla vorera del passeig de Miramar i en van posar unes de noves, modernes, diuen, però la unió cimentada de les unes amb les altres deixa un rectangle vuit entre elles on hi ensopeguen

molts vianants, especialment les dones joves que van amb talons alts i sola fina, els infants quan fan tentines i les persones grans. Encara no feia una setmana que havíem arribat quan la padrina va caure. Vaig cridar un taxi i la vaig portar a l'hospital. I ara la pobra passa tot el dia com pot.

A ella li agraden molt les plantes, i a mi també. En tenim la terrassa plena, i també d'interiors. M'agraden molt les esparregueres. Tenen unes flors minúscules que semblen estrelles, com de nacre. En tinc molta cura de totes les nostres torretes, com les anomenen aquí. L'avia en diu testos. Ella es distreu contemplant-los. Els rego sovint perquè no vull que tinguin set. Les plantes donen alegria.

Vull estudiar biologia. També em tempta la cosmologia que, com deus saber, és la ciència que estudia l'estructura, l'origen i l'evolució de l'univers. Aquest estiu decidiré per quina disciplina em decanto. En mencionar que les flors de l'esparreguera semblen estrelles menudes que han baixat a la terra, he recordat que l'univers està fet del que se'n diu "matèria ordinària", que és la que es pot veure i tocar, però al costat d'aquesta substància primigènica tangible del cosmos, que són les estrelles i galàxies, que poden detectar els telescopis, també s'especula que n'hi ha una altra anomenada "matèria obscura", que és invisible, és a dir, que no la podem detectar amb els nostres instruments, però sabem que existeix i, paradoxalment, és la que determina l'evolució i la condició de l'univers perquè se suposa que ocupa el 95% de la matèria del cosmos, enfront de només el 5% que n'ocupa la "matèria ordinària" entre la qual ens comptem els humans, la terra, els planetes, els cometes... És a dir, que el que no és visible, que el que no es veu, que el que no podem veure, però ho deduïm, és el que ocupa el 95% de l'univers. Hem d'aprendre a ser

humils, si pensem que els humans som una infinitèsima part del 5% visible del cosmos. M'agrada reflexionar sobre aquestes coses de la ciència. Te les transmeto perquè a mi m'apassionen.

Avui no sona música a baix, al bar restaurant. Se sent bordar un gos, i també les veus dels veïns de bloc tot fent la sobretaula a la terrassa. No se sent pas què diuen, només un agradable xiuxiueig de les veus. Però no et vull parlar del meu entorn habitual de la migdiada, en el quartet que dóna al carrer del darrere, sinó del sobre que ahir aquell jove va amagar dintre de la meva bossa.

Després de palpar aquella mena de carta gruixuda i adonar-me que el tacte no era de pólvores, vaig romandre una estona llarga al banc per si de cas l'africà tornava. Pensava, i ho dubtava ensems, que potser es podria desempallegar d'aquells dos homes i vindria. Però no va ser així. I aquell neguit no em deixava, barrejat amb un sentiment d'angoixa i d'inseguretat. Totes les pors trucaven a la meva porta. Quieta, asseguda. Com una estàtua.

Al cap d'una bona estona, després de reflexionar què era el que havia de fer, em vaig aixecar i vaig tornar a casa. "I si em segueix algú?", pensava, però no veia ningú sospitós i tot era com cada dia, amb l'única diferència que havia decidit enviar-te la meva carta i, ves per on, semblava com si aquest fet comencés a remoure la meva vida, tan avorrida aquest estiu.

Tornava a obrir la bossa dissimuladament i palpava el sobre sospitós, sense deixar de caminar. Ni em vaig fixar quina mena d'escultura de sorra havien modelat aquella parella de *sudaques*, ran del petit mur de separació del passeig i la platja. Cada dia oferien al públic una forma escultòrica diferent, amb la súplica d'una almoïna, dins d'una capseta posada discretament a la vora de l'obra que acabaven d'esculpir.

Estava obsedida per la carta que t'havia escrit, i encara més —perdona!— per l'afer del negre i el sobre misteriós. Quan arribaria a casa intentaria esbrinar la naturalesa del seu contingut. No passa pas cada dia que, a algú, un desconegut li tiri un paquet a la bossa, amb el prec angoixós que li guardi.

Em podia complicar molt la vida aquest fet inusual. Caminava d'esma i ni tan sols no m'adonava de l'espectacle impressionant de les persones de diverses ètnies que es passegen per les viles costaneres durant l'estiu. Em fascina veure els seus rostres tan diferents. És un joc divertit la intenció d'endevinar d'on vénen, de quin país d'origen són. Quan sortíem cada tarda amb la padrina (ara, amb les crosses, no en té ganes) el fèiem aquest joc. Si es tractava de nòrdics, era la seva parla la que ens orientava.

A la platja, amb l'aglomeració de cossos, no es destrien fàcilment les diferents fisonomies, a excepció dels negres, però aquests, precisament, solen anar vestits, perquè la majoria són venedors ambulants (ja t'ho havia dit abans). En canvi, al capvespre, quan la gent surt a prendre la fresca, és quan l'espectacle de la diversitat es fa més evident.

Encara desconec de quin país deus ser tu, el receptor d'aquests missatges, ni tampoc quin és el color de la teva pell, ni el dels teus ulls, ni quina és la teva parla, però deixa'm creure que m'entens.

Doncs bé, com et deia, vaig tornar a casa amb la idea fixa d'esbrinar el contingut del sobre. Quan vaig tancar la porta del pis darrere meu, després de saludar l'àvia i de dir-li que m'anava a canviar de roba, vaig entrar a la meva cambra, vaig obrir la bossa i vaig agafar el sobre blanc tancat. No el vaig obrir, tot i que, és clar, me'n moria de ganes.

Aquell noi, que deu tenir una edat ben semblant a la meva, em va mirar com deu fer-ho el naufrag al

seu salvador. Encara sentia damunt meu aquells ulls suplicants i plens de temor, tot i que ens devem portar bens pocs anys de diferència, diria que ell és més gran que jo i té una bona alçària. Suposo que va recórrer a mi perquè, entre la gent que hi havia prop del brollador, va pensar que era la que tenia una edat més semblant a la seva. Potser per la “confiança” que dóna aquesta constatació. Vaig deixar el paquet dintre de la bossa, tal com me l’havia lliurat, naturalment després de palpar-lo i de tenir la sensació que el que contenia no devia ser droga, notava més aviat el tacte de paper però no ho asseguraria. Podia tractar-se d’un feix de diners?

Vaig pensar que, avui a la tarda, aniria a la placeta del brollador, tal com ell m’havia dit, a la mateixa hora que ahir, a veure si el trobava. De moment no faria res més i procuraria desentendre’m de l’afer, si és que ho aconseguia.

Tu ets l’únic que ho saps, és una suposició, si aquestes cartes t’arriben i les llegeixes. No et creguis pas que m’ho invento tot això. Ho visc i t’ho transmeto amb la il·lusió de compartir amb tu aquestes vivències i, també, aquest temps de la meva vida que m’empeny a escriure’t quan només ets una idea que navega per la ment i voldria que et materialitzessis. Podria fer-ho per Internet, i no et pensis que no m’he sentit temptada de cercar-te per la xarxa, però llavors el joc perdria la seva gràcia d’ampolla misteriosa que es tira al mar amb un missatge a la recerca d’una persona que la trobi en una platja. El mar el tinc a la vora per fer la prova d’aquesta gesta romàntica, però prefereixo el també romàntic ritual de la carta i la bústia misteriosa.

Adéu, amic que no conec encara.

II

—Guaiteu, guaiteu. Han tornat a tirar a la bústia una altra carta anònima, sense sobre i sense adreça. Mira que en deu estar de guillada la persona que les escriu! A qui se li acut fer aquesta comèdia? Uns folis doblegats per la meitat i grapats, subjectant les puntes lliures amb un parell de grapes (una a cada extrem dels folis) d'aquestes que es poden treure estirant-les senzillament. Veieu? L'obro com ahir i us la lleigeixo? Què n'hem de fer d'aquesta carta sense adreça, ni signatura, ni remitent? La persona que l'escriu es deu creure que aquesta bústia oberta a la façana de l'estafeta és com una boca oberta que convida a tirar-hi missatges. Més d'una vegada ho he pensat. ¿Què és el que vol que en fem del que ella en diu carta, i la deixa lliscar per la petita rampa de la bústia i acaba en aquest recollidor, damunt la nostra taula de treball? Ni ella mateixa no ho deu saber. A què juga? És evident que ve fora d'hores d'oficina perquè sinó ens n'adonariem de seguida. Qualsevol el veu un missatge sense sobre. Què en fem d'aquestes dues cartes que tenim? És que ningú no m'escolta? Asseguraria que tots l'heu vist la d'avui i ningú no l'ha recollida. L'heu deixat per a mi, veritat? El primer dia tothom fent conya, però ara us en desenteneu, oi? I la molt bleada pregunta al suposat receptor com és i de quin color té la pell. De quin color vol que la tinguem, els de l'estafeta, segurament molt menys colrada que la seva.

—Apa, no ens atabalis que la feina no s'espera. Que no ho veus com anem a l'estiu? Agafa aquests papers i estripa'ls. No tenen ni adreça, ni remitent i, per no tenir, no té ni sobre. No és feina nostra. O sí? No sé què es proposa aquesta noia però jo no penso moure ni un dit per uns papers doblegats que no són carta ni res que s'hi assembli. Agafa'ls i tira'ls a la paperera. És el millor que pots fer. Tenim altra feina que llegir aquestes beneiteries, Tomàs.

—Molt bé, Jaume, tu ja has dit la teva. I tu, Maria, què creus que hem de fer?

—A mi, deixeu-me en pau. Si no podem donar l'abast a la feina normal, per què redimonis ens hem de complicar la vida amb aquests quatre fulls malgirbats d'una noieta desvagada?

—Són les seves vacances. Ara els donen molta feina a l'escola durant l'any. Potser treballa més que nosaltres, que només anem tan de bòlit tres mesos cada any i per Nadal. Què voleu que us digui, a mi em sap greu llençar aquests papers. I si la història amb el noi africà i el sobre misteriós li porta problemes? El paquet del noi sí que en té d'embolcall, però ella no n'usa quan empra la nostra bústia. Ella vol jugar, no sé encara ben bé a quin joc, però ella ha tirat les cartes i jo les recolliré, si vosaltres no hi esteu en contra. Eh, que m'ha sortit bé aquest joc de paraules? —el Tomàs mira els companys, divertit de la seva troballa, sense adonar-se que, en fer-la notar, la desvirtua.

—Per mi, fes el que vulguis. Mentre no ens porti complicacions. I si tot el que explica s'ho inventa?

—I tu, Maria, què hi dius?

—Jo, ja t'ho he dit abans. Fes el que vulguis. A mi no se m'ha perdut res amb les rucades d'aquesta nena. Però, mira, si t'hi barreges, tu mateix.

—Sabeu què us dic? Avui em quedaré a l'aguait. A veure què passa. Al migdia, abans de plegar, me n'aniré a comprar un entrepà, dinaré aquí, tampoc no m'espera ningú a casa, i em quedaré tota la tarda fent guàrdia i, de passada, posaré al corrent la feina que tenim endarrerida.

—Mira que n'ets de talòs! Jo també m'hi quedaria a regalar el meu temps a una empresa de l'Estat que només abusa de nosaltres! I tot per descobrir qui s'amaga darrere d'uns papers que algú anomena cartes i s'entesta a entaforar-les a la bústia. Ai, Tomàs, Tomàs, ets massa tou pels temps que corren!

—Em fa l'efecte que aquesta noia deu estar sola, Maria. Tu creus que es dedicaria a tirar a la nostra bústia el que ella en diu cartes, si tingués germans i la seva casa estigués plena de gent amb qui parlar?

—Mira, noi, fes el que vulguis amb el teu temps. Jo ja t'he dit abans que me'n desentenc d'aquest assumpte i em sembla que tu Jaume, també, oi?

—Per mi d'acord, i si, a més a més, ens posa la feina al corrent, millor que millor. Et dono una idea, si vols, que potser ja la consideres. Per què no endosses aquestes suposades missives a algun dels destinataris de la teva demarcació que pugui ser receptiu? Crec que seria una bona solució. No et sembla que el seu comportament ja ho insinua?

—Sí, ja ho havia pensat. Al cap i a la fi per algun motiu ella empra la bústia de Correus. Vol que siguem els seus missatgers, i ho diu explícitament. Li seguiré el joc i, de passada, em divertiré, jo també, per combatre l'avorriment de cada dia. O potser em seguiré avorrint, però d'una altra manera.

TERCERA CARTA

Benvolgut amic,

Aquesta vegada deixa'm que comenci amb la paraula benvolgut. Em fa una certa gràcia. És com si m'acostés una miqueta més cap a tu. No sé com dir-t'ho però em sembla que et tinc més a la vora, que t'estàs atansant, em fa aquest efecte. I també practico el formalisme d'una carta, com ens ensenyen els profes. T'he d'explicar tantes coses, avui, en aquesta tercera carta que t'escric! Vull creure que ja has rebut les dues primeres, si és que han seguit el camí adequat.

No saps qui sóc, ni com em dic, però sí que saps què vull amb aquests missatges que et faig arribar. Jo mateixa en dubtava quan els vaig començar. Tenia ganes d'explicar-me i fer-ho amb tu. Parlar sí que parlo, sóc parladora de mena, jo. Amb les companyes de classe sí que ho faig d'explicar-los coses, però a la platja, ara a l'estiu, ja saps que no tinc cap amic o amiga, només l'àvia, però no n'hi ha prou. Potser perquè m'aïllo. No ho sé.

Sempre anem amb presses. Ens passem el dia, durant el curs, d'una classe a l'altra i arriba el vespre i hom s'adona que es torna a fer fosc, que la llum s'ha escolat pel forat del temps sense que no n'hagi quedat un petit granet de sorra (aquí que la tenim tan a la vora) al palmell de la mà. Els dies es fonen un darrere l'altre sense gairebé adonar-nos-en, ni deixar-nos res de nou. Per això se'm va acudir començar a escriure cartes a un noi desconegut que tingués curiositat per llegir-les.

Et coneixeré algun dia, si els meus missatges t'han arribat? Tinc tantes coses per explicar-te, tan afany de dir-te-les i tan desig d'escoltar-te! Sovint penso que si reps els meus missatges i t'entretens llegint-los sense deixar-los de banda, és que tenim quelcom en comú. No et sembla?

Ahir no et vaig escriure perquè estava anguniosa per culpa del noi africà i el sobre que em va lliurar, i vaig anar directament des de casa fins a la placeta del brollador més aviat del que tinc per costum. Va passar molta estona i va arribar l'hora que m'havia dit que vindria, i no es va presentar.

Vaig esperar-me una estona asseguda en un banc al voltant del brollador. Ni el noi no va venir, ni tampoc aquell ocell exòtic que s'havia refugiat a les moreres. Quan es va fer fosc del tot, me'n vaig tornar cap a casa amb el paquet misteriós a la bossa. Podria tractar-se de diners, pel tacte ho sembla, però no ho veig gens clar. No crec que sigui droga i començo a dubtar de si l'hauria d'obrir.

De retorn a casa, tota sola, girava el cap, de tant en tant, per comprovar que ningú no em seguís. Ho podria explicar a l'àvia però no entendria per què vaig complicar-me amb els problemes d'un noi africà. Començaria a retreure'm que no havia d'haver acceptat aquell sobre. No li puc dir a la padrina, ni parlar-ne de dir-li. Ja té prou complicada la vida aquest estiu. Fins que no li treguin el guix de la cama haurà de valdre's de les crosses.

Tenia uns ulls tan suplicants i un aspecte tan noble, aquell noi! No puc oblidar els seus ulls, saps. Va anar tot tan ràpid i precipitat!

Vaig arribar a casa nerviosa i amb ganes de tancar portes darrere meu. Vaig amagar aquell sobre, ben amagat, d'una banda per no caure en la temptació d'obrir-lo i, de l'altra, perquè no el veiés la padrina. Vaig decidir que cada tarda aniria a la placeta, a la mateixa hora que hi va venir ell, i que cada dia llegiria els diaris locals a la biblioteca per assabentar-me de totes les notícies violentes. No fos cas que en una mencionessin un noi

negre. Em té ben preocupada. Què li deu haver pogut passar? La padrina se n'alegrarà si li dic que aniré a la biblioteca. Ella se'n fa un tip de llegir novel·les, ara, asseguda tot el sant dia.

Tiraré aquesta carta. Ho faré a mig matí. Penso que en algun moment rebràs els meus missatges i ells "cridaran" els teus. Adéu amic que no conec encara i dubto si algun dia coneixeré. Les meves vacances s'acabaran aviat. Després em serà més difícil d'arribar fins a tu. Com ara. Hauré de buscar un altre procediment. O potser seràs tu el que t'aproximaràs a mi. Tot va començar sense ni plantejar-m'ho gaire. Com un rampell. Com una jugada. Li vaig tirar les cartes a l'atzar. A veure si em responia. Em respondràs? O no em respondràs?

—De què et va servir quedar-te ahir tota la tarda esperant la missiva misteriosa? Oi que no la vas veure la persona que la duia? Tu et quedes i ella no ve. Cap missatge dels que esperes no va relliscar, com per art d'encantament, per la rampa de la bústia fins aquí a la taula. Res de res, oi?

—Apa, no te'n riguis, Maria. No té perquè escriure'ns diàriament.

—Mira-te'l ell! Ja ens posa com a receptors dels missatges de la noia misteriosa. Et tornaràs a quedar de guàrdia avui? Si ho agafes per costum ens alleujaràs la feina i això sempre s'agraeix.

—No, avui sí que no. Tinc un altre pla. Escolta, Jaume, i si féssim arribar aquestes cartes a la bústia d'aquell noi estranger, tan ben plantat, que s'ha instal·lat aquí? Aquell del teu barri, home! Està més sol que un mussol. Em fa l'efecte que la que escriu cartes quasi obertes també vol conèixer algú.

—Sí, ara que ho dius, no seria mala idea. Sembla un bon paio. Si fa no fa com tu.

—Què dius, ara?

—El Jaume té raó. Tomàs, tu no sembles el mateix des que vas renyir amb la xicota.

—Oh i tant, Maria, tu ho saps tot! Pensava que només estaves per la feina.

—Ho estic, però també escolto. Aviat ens arribarà la feinada de cada dia. Potser t'aniria bé a tu aquesta noieta que ens escriu.

—Sembla que tinguis un pa a l'ull! Em desperta la curiositat i res més.

—Sí, sí...

—Guaiteu!

El Jaume els assenyala la rampa de la bústia per on hi acaben de lliscar uns fulls plegats sense sobre.

—Aquí deu arribar la tercera carta —diu la Maria amb aire triomfal—. Au, llegeix-la, Tomàs! En veu alta. Em farà gràcia escoltar-la. Què fas?

El carter surt rabent cap al carrer mirant a totes bandes. Una bicicleta s'allunya amb una noia pedalant sense pressa, passa una dona carregada de bosses, uns banyistes amb tota la pintoresca i alegre impedimenta de platja. Els falten mans per a subjectar els fills menuts... El Tomàs no veu ningú a qui pugui identificar com a corresponsal misteriosa, tot i que s'ha desplaçat corrents fins a la cantonada. I si fos la noia de la bicicleta? Torna a entrar a Correus. Falten cinc minuts per a començar la feina. Els companys l'esperen amb la carta oberta convidant-lo a llegir-la, amb un mig somriure mofeta. Pel posat del Tomàs han deduït que no ha vist ningú que pogués ser la noia de les cartes. Ell, conscient del seu protagonisme, llegeix: "tercera carta", modulant clarament les dues paraules.

Com si estiguessin escrites amb majúscules. I segueix: “Benvolgut amic.”

Mentre llegeix el llarg soliloqui i els seus companys l’escolten, ell barrina què és el que farà. De fet, ja ho havia pensat ahir a la tarda quan esperava que el missatge de la noia misteriosa llisqués per la bústia. Quan acaba de llegir aquells fulls sent, fascinat, que n’és el protagonista receptor. Ara la missatgera ja li diu benvolgut amic, i aquestes dues paraules és com si donessin consistència de carta a tot el llarg missatge que ell, sense cap restricció mental, ja pensa que ho és.

La Maria i el Jaume han escoltat atents la lectura i el miren somrients amb cara de trapelles. Ells també tenen ben assumit que, de tots tres, és el Tomàs qui, de bon començament, s’ha sentit receptor dels escrits que els ha lliurat la desconeguda de la bústia. Tots tres es pregunten, ara que coneixen les seves paraules, quin deu ser l’aspecte físic de la corresponçal anònima. Perquè tot ha d’anar sincronitzat. Si no hi anés, la màgia es trencaria. I abans que l’aspecte físic, hauria de concordar l’edat entre el Tomàs i ella que més o menys deu ser la mateixa si és a punt d’entrar a la Universitat. És una pregunta que, sense dir-la en veu alta, se la fan tots tres.